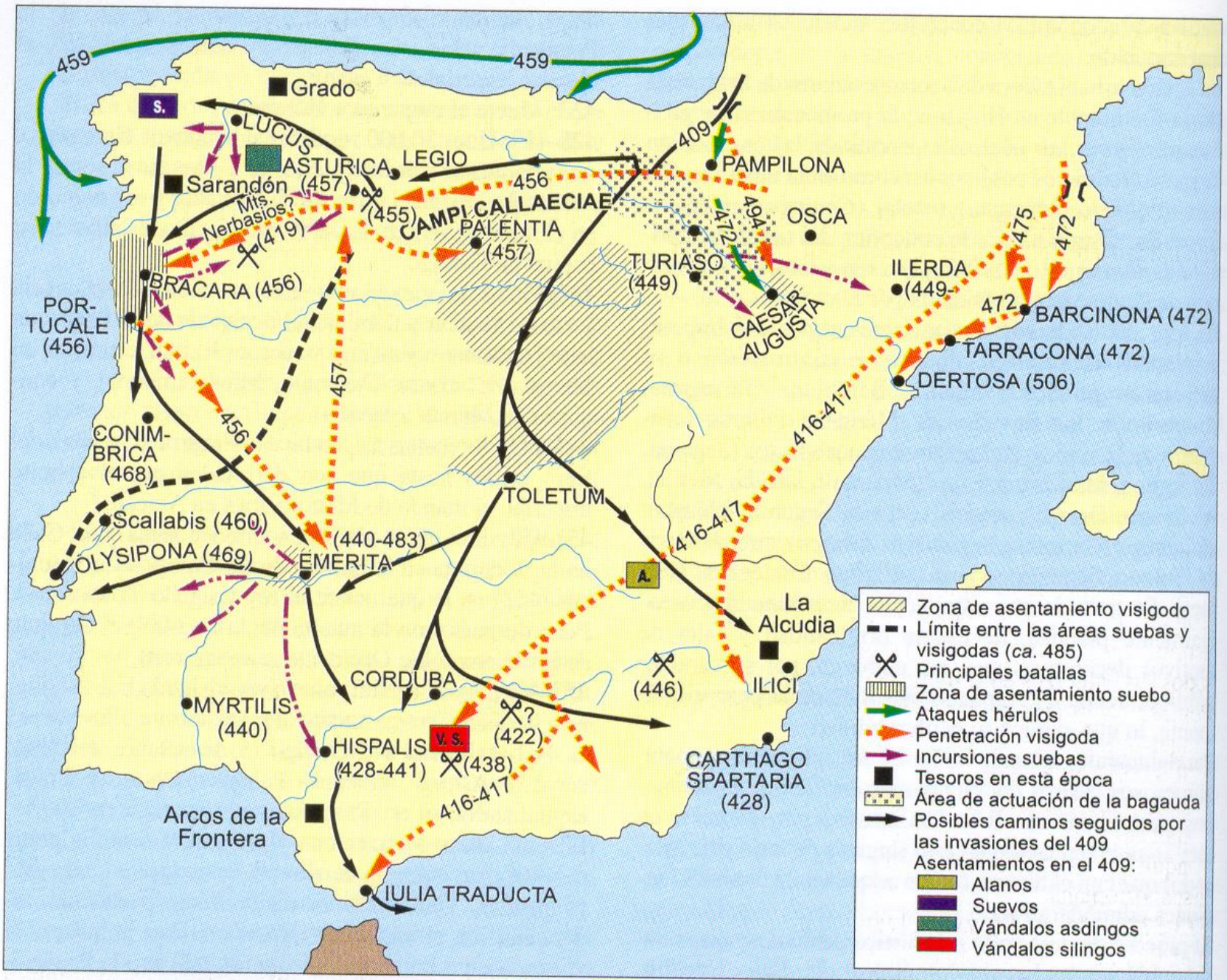

3.1. De l'Imperi romà al Sharq al-Andalus

a) L'evolució política

- Invasió de sueus, vàndals i alans (409) i “repartiment” d’Hispania (411): la província Cartaginense va quedar sota la influència alana, la Tarraconense va romandre sota l’administració imperial.
- Intervenció visigoda (416): garants de l’ordre polític i social romà → “protectorat” sobre Hispania (regne de Tolosa) i des de 507 (derrota de Vouillé) desplaçament cap a la península Ibèrica (regne de Toledo).
- Entre c. 418 (expulsió dels alans) i c. 474: una certa autonomia de la zona valenciana, dependent encara de l’administració imperial.
- Des de c. 474 → control polític visigot, purament *nominal*, sobre la zona valenciana, que va tendir a accentuar-se després de 507.
- Entre c. 474 i c. 560 → pràctica independència politicoadministrativa de la zona valenciana, regida per les elits locals, civils i eclesiàstiques, hispanoromanes → p. ex., Justinià, bisbe de València (c. 527-c. 548): creació del complex episcopal de la ciutat.

Hispania en el siglo V.

3.1. De l'Imperi romà al Sharq al-Andalus

a) L'evolució política

- Ocupació bizantina, aprofitant lluites internes pel tron visigot, del sud-est peninsular (554), que arribà al Xúquer → divisió del territori “valencià”: el sud del Xúquer inclòs en la província bizantina de *Spania* y el nord del Xúquer en la província visigoda de la Cartaginense.
- Es va reforçar la presència militar visigoda a València (554-625) → “frontera” amb els bizantins: refugi de tropes, *ceques*, fortificacions.
  - Guarnició militar permanent a València (en l'antic circ romà).
  - Encunyaments de moneda a Sagunt i València: pagament a les tropes.
  - Sistema de *castra*: València la Vella (Riba-roja), Punt del Cid, Alcàsser.
- Leovigild (569-586) va consolidar el control polític efectiu visigot sobre la zona valenciana al nord del Xúquer; símptomes (més els anteriors):
  - Reclusió a València (585) del fill de Leovigild, Ermenegild, després de rebel·lar-se a la Bètica i posteriorment ser derrotat.
  - Nomenament d'un bisbe arrià a València (els visigots són arrians) juntament amb el bisbe catòlic de la ciutat.

EL REINO VISIGODO HACIA 569

- Principales núcleos
- Límites del reino suevo antes de 585
- Zonas sin control claro por los visigodos o suevos: resistencias indígenas
- Zonas sin control claro por los visigodos: población hispanorromana
- Zonas de influencia o dominio bizantino

3.1. De l'Imperi romà al Sharq al-Andalus

a) L'evolució política

- Leovigild: consolidació de la monarquia, centralització administrativa, creació d'una dinastia, unificació territorial.
- Política religiosa: fórmules transaccionals que permetran superar les diferències entre visigots (arrians) i hispanoromans (catòlics).
- Recared (586-601): èxit aparent del sistema hereditari i de la política d'enfortiment del poder reial. Conciliació politicoreligiosa:
  - Conversió del rei al catolicisme → adhesió política de la noblesa hispanoromana i del clergat catòlic.
  - **III Concili de Toledo (589)**: adopció oficial del catolicisme (condemna de l'arrianisme) → **fusió entre poder polític i poder eclesiàstic.**
- Conquesta de Cartagena (c. 625) → fi del domini bizantí.
- Debilitat de la monarquia i conflictes entre faccions nobiliàries (601-711): la zona valenciana integrada plenament en el regne hispanogot.
- Independència creixent dels poders regionals i guerra civil entre Roderic i els hereus de Vítiza (710-711) → intervenció musulmana.

3.1. De l'Imperi romà al Sharq al-Andalus

b) L'organització administrativa

- Inoperància progressiva de la monarquia per controlar un aparell administratiu cada vegada menys eficaç.
- Competències civils i polítiques dels bisbes.
- Administració provincial i local:
  - *Dux provinciae* (pl.: *duces provinciarum*): caps militars provincials creats per Leovigild que assumiren l'administració civil de les províncies (funcions judicials i fiscals) des de Khindasvint.
    - La zona valenciana dividida entre les províncies Tarraconense i Cartaginense.
    - Control dels *comites civitates*.
  - *Comes civitatis* (pl.: *comites civitates*): màxima autoritat de la ciutat i del seu districte (*comitatus, territorium*) → justícia, fiscalitat, ordre públic.
  - Funcions judicials i fiscals dels bisbes ► tribunal apel·lació sentències comtals (mitjan s. VII) i nomenament de recaptadors (fins al s. VI).
  - Càrrecs de *dux* i *comes* i seus episcopals ► mecanismes “administratius” emprats per les aristocràcies regionals per a la seua participació institucional en el poder polític.

3.1. De l'Imperi romà al Sharq al-Andalus

b) L'organització administrativa

- Bisbes: alts dignataris del regne amb atribucions polítiques, judicials, legislatives i fiscals.
- Les diòcesis valencianes van ser creades segurament al segle V, però fins a l'inici del segle VI no hi ha notícies sobre aquestes.
- Seus episcopals: *Valentia* (València), *Saetabis* (Xàtiva), *Danium* (Dénia), *Illici* (Elx). Es va fundar la seu d'*Elo* (Elda?, Hellín?) per a compensar la incorporació de la seu d'*Illici* al domini bizantí; amb el temps va desaparèixer.
- Concilis de Toledo: funcions religioses i polítiques.
  - Periodicitat (18 concilis fins al 702): convocatòria excepcional fins al III Concili (589) i freqüent des del IV Concili (633).
  - Assemblea del regne → representació de la societat política/classe dirigent:
    - aristocràcia militar terratinent (hispanoromana i visigoda);
    - jerarquia eclesiàstica (bisbes) ► poder econòmic i polític de l'Església → participació dels bisbes valencians.
  - Promulgació de decrets i cànons → potestat legislativa (necessària la ratificació del monarca).

SEDES EPISCOPALES Y PROVINCIAS ECLESIASTICAS DEL REINO DE TOLEDO (SIGLO VII)

3.1. De l'Imperi romà al Sharq al-Andalus

c) Els desequilibris socials

- Gran aristocràcia hispanogoda laica eclesiàstica:
  - Posseïa enormes propietats agràries: *villae* (p. ex., Pla del Nadal, a Riba-roja).
  - Concentrava la major part de la riquesa. A més:
- Estenia el seu domini sobre una massa de treballadors rurals dependents (esclaus, serfs, lliberts, colons) i un nombre indeterminat de petits camperols lliures arruïnats.
- Descomposició social ► moviments de població i reassentaments en:
  - Poblat fortificats d'altura (*castrum*).
  - Zones agrícoles marginals (marjals).
- Decadència urbana (p. ex., *Saguntum*), però un cert manteniment d'algunes ciutats (p. ex., *Valentia*, segles VI-VII) i de les relacions comercials exteriors, sobretot amb el nord d'Àfrica, Sicília i la Mediterrània oriental (ceràmica, oli, vi, productes de luxe, etc.).
- Inexistència d'una classe mercantil autòctona: el comerç estava en mans de mercaders orientals (bizantins, jueus, siris).